

Förslag hjälpmedelsavgifter Västernorrlands kommuner

Härnösands
kommun

ÖRNSKÖLDSEVIKS
KOMMUN

Ånge
kommun

Sundsvalls
kommun

Sollefteå
kommun

TIMRÅ KOMMUN

KRAMFORS
KOMMUN

Innehåll

Bakgrund och uppdrag	3
Nuläge kommunerna	3
Utgångspunkter	3
”Örnsköldsviksmodellen” i korthet	4
Beräkningar och förväntade intäkter	5
Effekter/konsekvenser av införande av förslag.....	5
Sammanfattning	6
Förslag kommungemensamma hjälpmedelsavgifter	6
Bilagor	

Bakgrund och uppdrag

I samband med kommunens övertagande av hemsjukvården år 2014 övergick även kostnadsansvaret för majoriteten av de individuella hjälpmedlen för personer som bor i ordinärt boende från Region Västernorrland till länets kommuner. Hos Region Västernorrland kvarstår kostnadsansvar för hjälpmedel förskrivna av synrehabiliteringen, hörselvården, habiliteringen och läkare inom specialistvården.

I samband med övertagandet av hemsjukvården reviderades avtalet för individuellt utprovade hjälpmedel. Avtalet omfattar åtagandet som Hjälpmedel Västernorrland har som leverantör till kommunerna i länet. Gemensamma styrdokument kring förskrivning av hjälpmedel finns och är fastställda av Hjälpmedelskommittén.

Hjälpmedelsavgifterna som finns i dag ser olika ut i länets sju kommuner och det blir en mer jämlik vård om avgifterna i länets kommuner ser likadana ut. För att komma vidare i en länsgemensam avgiftsmodell gav socialcheferna ett uppdrag till verksamhetschefsnätverket för äldreomsorg, HoS, att ta fram ett förslag med utgångspunkt i den modell som Örnsköldsviks kommun tagit fram och använt sedan 2021. En arbetsgrupp utsågs med sakkunniga representanter från respektive kommun.

Nuläge kommunerna

En nulägesanalys på avgifter från februari 2023 har gjorts i varje kommun. Resultatet redovisas i tabellen nedan.

	Avgift enstaka hembesök	Månadsavgift hemsjukvård	Avgift köphjälpmedel	Avgift hyreshjälpmedel
Härnösand	-	350 kr/månad (enbart ssk i dagsläget)	200 kr per förskrivningstillfälle (max 200 kr/månad)	200 kr per förskrivningstillfälle (max 200 kr/månad)
Kramfors	300 kr/tillfälle (max 465 kr/månad)	465 kr/månad	Ingår i avgift för hälso- och sjukvård	Ingår i avgift för hälso- och sjukvård
Sollefteå	-	350 kr/månad	Ingår i avgift för hälso- och sjukvård	Ingår i avgift för hälso- och sjukvård
Sundsvall	Ingen avgift	403 kr/månad	231 kr/tillfälle	231 kr/tillfälle
Timrå		375 kr/månad	200 kr per förskrivningstillfälle (max 200 kr/månad)	200 kr per förskrivningstillfälle (max 200 kr/månad)
Ånge	200 kr	350 kr/månad	Ingen avgift	Ingen avgift
Örnsköldsvik	-	368 kr/månad	109 kr per hjälpmedel	70 kr per månad

oktober 2022

Utgångspunkter

Kommunen får ta ut avgift för hjälpmedel enligt 2 kap. 5 § kommunallagen (2017:725) och 17 kap. 1 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), HSL. Det finns inget hinder att ta ut avgift för personer 85 år och äldre inom kommunerna.

Avgifter för hjälpmedel ingår varken i det högkostnadsskydd enligt HSL (17 kap. 8 §) eller den maxtaxa som finns i socialtjänstlagen (8 kap. 5 §). I ovanstående ingår vård enligt 12 kap. 1 eller 2 § eller 14 kap. 1 § HSL, vilket hjälpmedel inte omfattas av. Bedömning, utprovning, förskrivning, instruktion, uppföljning, anpassning m.m. omfattas däremot av maxtaxan, om avgift tas ut för kommunal hälso- och sjukvård.

Följande är viktiga utgångspunkter utifrån kommunallagen.

- Lika avgift för "lika tjänst".
- Likställighet.
- Avgiften ska vara skälig.
- Det sammanlagda avgiftsuttaget får inte överstiga den totala kostnaden för verksamheten.
- Avgifter enligt kommunallagen får inte differentieras mellan personer/målgrupper utan sakliga skäl.
- Kommunens möjlighet att differentiera sina avgifter inom socialtjänst, hälso- och sjukvård och LSS-verksamhet är reglerat i dessa speciallagar.

Se mer i bilaga 1 lagstiftning och övriga utgångspunkter.

"Örnsköldsviksmodellen" i korthet

I Örnsköldsviks kommun finns två olika avgifter för hjälpmedel som debiteras personer 20 år och äldre som har hjälpmedel. Avgiften beräknas årligen utifrån det aktuella index som avser prisbasbelopp.

1. En engångsavgift för så kallade köpehjälpmedel som köps in och ägs av kommunen.
Engångsavgiften beräknas: 2,5 % av prisbasbeloppet delat med 12 = 109 kronor för 2023.
2. En hyresavgift per månad oavsett antal hyreshjälpmedel. Den månatliga avgiften beräknas:
1,6 % av prisbasbeloppet delat med 12 = 70 kronor per månad för 2023.

Beräkningar och förväntade intäkter

Kommun	Antal unika personer med hyreshjälpmedel 21-84 år	Antal unika personer med hyreshjälpmedel 85 år och äldre	Antal försäljningshjälpmedel till personer mellan 21-84 år (ett år tillbaka)	Antal försäljningshjälpmedel till personer 85 år och äldre (ett år tillbaka)
Kramfors	1540	458	801	330
Sollefteå	1757	611	632	370
Sundsvall	6627	1891	3090	1331
Timrå	1346	332	518	220
Härnösand	1622	555	809	413
Ånge	735	239	277	96
Örnsköldsvik	2564	1106	1635	790
Förväntad effekt (%)				
Kramfors	75%	75%	75%	75%
Sollefteå	75%	75%	75%	75%
Sundsvall	75%	75%	75%	75%
Timrå	75%	75%	75%	75%
Härnösand	75%	75%	75%	75%
Ånge	75%	75%	75%	75%
Örnsköldsvik	0%	0%	0%	0%

Feb 2022

Tabellen (förväntad effekt %) ovan illustrerar om avgift tas ut för 75 % av de hjälpmedel kommunerna hyr/köper idag. Övriga 25% är dem som väljer bort hjälpmedel eller köper själva. Effekten i % är baseras på erfarenheten/effekten i Örnsköldsvik samt att det kommer återlämnas hjälpmedel som inte används.

Förväntad intäkt helår (kr)				S:a tot (kr)	
Kramfors	970 200	288 540	65 707	27 070	1 351 517
Sollefteå	1 106 910	384 930	51 844	30 352	1 574 035
Sundsvall	4 175 010	1 191 330	253 477	109 184	5 729 000
Timrå	847 980	209 160	42 492	18 047	1 117 679
Härnösand	1 021 860	349 650	66 363	33 879	1 471 752
Ånge	463 050	150 570	22 723	7 875	644 218
Örnsköldsvik	0	0	0	0	0

Effekter/konsekvenser av införande av förslag

Medborgare

För medborgaren skulle en länsgemensam avgift innebära jämlik avgift oavsett var hen är folkbokförd samt vart hjälpmedlet förskrivits (kommun eller region).

En avgift för hjälpmedel skulle därmed innebära en ökad kostnad för personer med hjälpmedel i de kommuner där sådan avgift inte tas ut i dagsläget. Det skulle innebära att den enskilde inte skulle få ökade kostnader. Det kan innebära risk för minskad självständighet, delaktighet och förflyttningsförmåga om hyreshjälpmedel väljs bort pga ekonomiska skäl.

Avgiften är dock utformad för att skydda de personer som har ett mycket stort behov av hjälpmedel. Genom en jämn och lägre hyra per månad för alla hjälpmedel som en patient behöver undviks att det inte uppstår plötsligt stora kostnader för hyrhjälpmedel.

Avgiften kan motivera till att hjälpmedel där behov upphört återlämnas.

Organisatoriska

Det finns en risk för ökade insatser från äldreomsorg och verksamhet enligt LSS om individen tackar nej till hjälpmedel. Erfarenheterna från Örnsköldsvik visar dock att insatserna inte ökat inom äldreomsorgen och LSS verksamheterna.

Administrationen kommer att leda till ökade lönekostnader för administrativ personal. Oklart i dagsläget hur mycket resurser som Örnsköldsvik lagt in och om det finns schablonkostnader för detta. Det finns flera olika verksamhetssystem i länet och det är viktigt att varje huvudman säkerställer fakturahanteringen i den egna kommunen.

Vidare så kan införande av hjälpmedelsavgifter för personer 85 år och äldre också medföra ställningstagande till förändring av hälso- och sjukvårdsavgift (i dagsläget tas inte avgifter ut för personer 85 år och äldre i alla kommuner utom Örnsköldsvik)

Sammanfattning

Eftersom hjälpmedelsavgifterna i dag ser olika ut i länets sju kommuner har arbetsgruppen bland annat tittat på aktuella avgifter i dagsläget.

Arbetsgruppen har även analyserat vad de ekonomiska konsekvenserna skulle bli för medborgare och organisation utifrån Örnsköldsviksvikmodellen. Bedömningen är att det blir mer jämlikt för medborgarna i länet om samtliga kommuner har samma avgifter. I ett organisatoriskt perspektiv och ett ekonomiskt perspektiv, skulle en enhetlig hjälpmedelsavgift vara fördelaktig för kommunernas ekonomi.

Som stöd i uttag av hjälpmedelsavgifter finns lagstiftningen som möjliggör att samtliga kommuner kan ha samma uttag av avgifter gentemot medborgarna.

Förslag kommungemensamma hjälpmedelsavgifter

Lagstiftningen möjliggör för kommunerna uttag av hjälpmedelsavgifter för personer 20 år och äldre. Avgifterna innefattas inte av maxtaxan.

- Köpehjälpmedel, 109 kronor styck (2023).
- Månadsavgift för hyreshjälpmedel (oavsett antal), 70 kronor per månad (2023).

Bilagor:

Bilaga 1 Utdrag och sammanfattning, lagstöd

Bilaga 2 Avgiftsmodellen

Bilaga 3 Konsekvensanalys

Lagstiftning och övriga utgångspunkter

Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), HSL

Hjälpmedel

8 kap. 7 § 1 och 2 st

Regionen ska erbjuda dem som avses i 1 §

1. habilitering och rehabilitering,
2. hjälpmedel för personer med funktionsnedsättning, och
3. tolktjänst för vardagstolkning för barndomsdöva, dövblinda, vuxendöva och hörselskadade.

Regionens ansvar omfattar dock inte insatser enligt första stycket 1 och 2 som en kommun inom regionen ansvarar för enligt 12 kap. 5 §. Regionens ansvar innebär inte någon inskränkning i de skyldigheter som arbetsgivare eller andra kan ha enligt annan lag.

12 kap. 5 § 1 st

Kommunen ska i samband med hälso- och sjukvård enligt 1 eller 2 § eller 14 kap. 1 § erbjuda habilitering och rehabilitering samt hjälpmedel för personer med funktionsnedsättning.

14 kap. 3 §

Regionen får träffa överenskommelse med en kommun inom regionen om att kommunen ska ha ansvar för hjälpmedel för personer med funktionsnedsättning. Bestämmelserna om individuell plan i 12 kap. 5 § andra stycket och om val av hjälpmedel i 13 kap. 2 § gäller även i dessa fall.

Uttag av avgifter

17 kap. 1 §

Vårdavgifter och avgifter med anledning av att patienter uteblir från avtalade besök får tas ut enligt grunder som regionen eller kommunen bestämmer. Patienter som omfattas av en regions eller en kommuns ansvar för hälso- och sjukvård enligt 8 kap. 1-3 §§ respektive 12 kap. 1 och 2 §§ och 14 kap. 1 § ska behandlas lika.

Första stycket gäller inte i den mån annat är särskilt föreskrivet.

17 kap. 3 §

Av patienter som är 85 år eller äldre får vårdavgifter och andra avgifter för sådan vård och sådana förbrukningsartiklar som avses i 6 § inte tas ut.

Högekostnadsskydd för avgifter till regioner

17 kap. 6 § 1 st

För den enskilde får följande poster tillsammans under ett år, räknat från det första tillfälle då avgift betalats, uppgå till högst 0,025 prisbasbelopp enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken, avrundat nedåt till närmaste femtiotal kronor, eller det lägre belopp som bestämts av regionen:

1. vårdavgifter som avser öppen vård enligt denna lag i andra fall än som avses i 8 § första stycket 1,
2. avgifter för förbrukningsartiklar som avses i 8 kap. 9 §, och
3. avgifter för tandvård som avses i 8 a § tandvårdslagen (1985:125).

Högekostnadsskydd för avgifter till kommuner

17 kap. 8 § 1 st

För den enskilde får avgifter för följande poster tillsammans per månad uppgå till högst en tolfedel av 0,5392 prisbasbelopp enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken:

1. vård enligt 12 kap. 1 eller 2 § eller 14 kap. 1 §,
2. förbrukningsartiklar enligt 12 kap. 6 §, och
3. hemtjänst och dagverksamhet enligt 8 kap. 5 § socialtjänstlagen (2001:453).

Kommunallag (2017:725)

2 kap. 1 § Allmänna befogenheter och lokaliseringsprincipen

Kommuner och regioner får själva ha hand om angelägenheter av allmänt intresse som har anknytning till kommunens eller regionens område eller deras medlemmar.

Förbud mot att lämna understöd åt enskilda

I betänkandet *Avgifter för matservice inom äldre och handikappomsorgen*, SOU 2006:24 skriver man.

”En annan kommunalrättslig princip som är av betydelse i sammanhanget är förbudet för kommuner mot att lämna understöd åt enskilda. Att ge vederlagsfria prestationer till enskilda anses inte utgöra en angelägenhet av allmänt intresse enligt 2 kap. 1 § KL, vilket är en grundläggande förutsättning för att en kommunal åtgärd ska vara kompetenslig. Sådant understöd får i princip inte lämnas utan stöd i speciallagstiftning som t.ex. socialtjänstlagen.”

2 kap. 3 § Likställighetsprincipen

Kommuner och regioner ska behandla sina medlemmar lika, om det inte finns sakliga skäl för något annat.

I propositionen till ny kommunallag, författningskommentar, (2016/17:171) sägs följande:

Likställighetsprincipen innebär att medlemmar eller grupper av medlemmar i samma situation ska behandlas lika. Särbehandling får endast ske på saklig och objektiv grund. Det krävs således att kommuner och landsting iakttar objektivitet och rättvisa i sin behandling av medlemmarna. Likställighetsprincipen gäller alltså bara gentemot kommunens eller landstingets egna medlemmar. Dessutom krävs det för att principen ska tillämpas att kommunen eller landstinget är i kontakt med sina medlemmar just i deras egenskap av medlemmar. Principen gäller alltså inte när en kommun eller ett landsting anställer personal, köper eller säljer fastigheter etc. Vidare finns undantag från likställighetsprincipen i speciallagstiftning såsom socialtjänstlagen (2001:453).

2 kap. 5 § Rätt att ta ut avgifter

Kommuner och regioner får ta ut avgifter för tjänster och nyttigheter som de tillhandahåller. För tjänster eller nyttigheter som de är skyldiga att tillhandahålla får dock avgifter endast tas ut om det följer av lag eller annan författning.

2 kap. 6 § Självkostnadsprincipen

Kommuner och regioner får inte ta ut högre avgifter än som motsvarar kostnaderna för de tjänster eller nyttigheter som de tillhandahåller.

I propositionen till ny kommunallag, författningskommentar, (2016/17:171) sägs följande:

”Självkostnadsprincipen syftar på det totala avgiftsuttaget för en verksamhet. Kostnaderna i det enskilda fallet har således inte någon betydelse för tillämpningen av självkostnadsprincipen. Inte heller får kostnaderna för flera verksamheter läggas till grund för självkostnadsberäkningen. Omständigheter som kan ha betydelse för avgränsningen av vad som i självkostnadshänseende är en verksamhet är bl.a. i vad mån verksamheten omfattas av särskild lagstiftning, om den riktar sig till olika kategorier av medlemmar, om avgifterna bestäms kommun- eller landstingsövergripande – vilket bör vara huvudregeln – eller på annat sätt samt vilket organisatoriskt och driftsmässigt samband som råder mellan olika uppgifter. Rent allmänt kan sägas att i princip samtliga kostnader som vid en normal affärsmässig drift är motiverade från företagsekonomisk synpunkt bör kunna läggas till grund för självkostnadsberäkningen. Alla relevanta direkta och indirekta kostnader som verksamheten ger upphov till ska ingå i en självkostnadsberäkning.”

8 kap. 5 § Maxtaxa

Den enskildes avgifter får

1. för hemtjänst och dagverksamhet, tillsammans med avgifter som avses i 17 kap. 8 § första stycket 1 och 2 hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), per månad uppgå till högst en tolfedel av 0,5392 prisbasbelopp,
2. för bostad i särskilt boende per månad uppgå till högst en tolfedel av 0,5539 prisbasbelopp.

Praxis

Förvaltningsrätten i Karlstad, mål nr 6361-19 och mål nr 6932-19

Enligt förvaltningsrätten finns inget hinder mot att en region tar ut avgift för personliga hjälpmedel då stöd för detta finns i såväl kommunallagen som hälso- och sjukvårdslagen. Då sådana hjälpmedel anses vara funktionsförbättrande eller funktionsuppehållande och således behandlar sjukdom eller skada innefattas dessa i begreppet hälso- och sjukvård, för vilka avgift får tas ut.

Avgift för 85+**Hälso- och sjukvårdslagen**

Enligt HSL är ”vårdavgifter och andra avgifter för sådan vård och sådana förbrukningsartiklar som avses i 6 §” avgiftsbefriade för den som är 85 år eller äldre.

17 kap. 6 § HSL räknar upp vad som ingår i regionernas högkostnadsskydd, vilket är följande:

1. vårdavgifter som avser öppen vård enligt denna lag i andra fall än som avses i 8 § första stycket 1,
2. avgifter för förbrukningsartiklar som avses i 8 kap. 9 §, och
3. avgifter för tandvård som avses i 8 a § tandvårdslagen (1985:125).

Eftersom avgift för hjälpmedel inte finns med i uppräknningen ovan är det inte en avgift som de som är 85 år eller äldre befrias från.

Prop. 2016/17:1, utgiftsområde 25

När reformen med viss avgiftsfrihet för 85-åringar och äldre infördes skrevs bland annat följande i förarbetena (s 33):

”Regeringens förslag: Hälso- och sjukvårdslagen ska ändras. Ändringen innebär att vårdavgifter och andra avgifter för sådan öppen hälso- och sjukvård m.m. som ingår i högkostnadsskyddet i 26 a § första stycket hälso- och sjukvårdslagen inte får tas ut för patienter som är 85 år eller äldre.”

Bilaga 1

SOU 2017:43 På lika villkor! Delaktighet, jämlikhet och effektivitet i hjälpmedelsförsörjningen

I ett betänkande av Hjälpmedelsutredningen, som inte lett till lagstiftning, lämnar utredningen som förslag att avgifter för hjälpmedel inte ska få tas ut av den som är 85 år eller äldre.

I utredningen anges också följande (s 53)

”Genom en lagändring den 1 januari 2017, som nu framgår av 17 kap. 3 § HSL, har införts ett förbud mot att ta ut vårdavgifter och andra avgifter för sådan vård och s.k. förbrukningsartiklar för dem som är 85 år eller äldre (avgiftsfriheten gäller dock enligt uppgift bara sådana avgifter som omfattas av högkostnadsskyddet, dvs. inte för hjälpmedelsavgifter).”

	Antal unika personer med hyreshjälpmedel 21-84 år	Antal unika personer med hyreshjälpmedel 85 år och äldre	Antal försäljningshjälpmedel till personer mellan 21-84 år (ett år tillbaka)	Antal försäljningshjälpmedel till personer 85 år och äldre (ett år tillbaka)
Kramfors	1540	458	801	330
Sollefteå	1757	611	632	370
Sundsvall	6627	1891	3090	1331
Timrå	1346	332	518	220
Härnösand	1622	555	809	413
Ånge	735	239	277	96
Örnsköldsvik	2564	1106	1635	790

	År	Basbelopp, kr	2,5%	1,6%	
8,7%	2023	52 500	109	70	
1,5%	2022	48 300	101	64	
0,6%	2021	47 600	99	63	
	2020	47 300	99	63	
		1,60%		2,50%	
		63		99	
Kommun	Antal unika personer med hyreshjälpmedel 21-84 år	Antal unika personer med hyreshjälpmedel 85 år och äldre	Antal försäljningshjälpmedel till personer mellan 21-84 år (ett år tillbaka)	Antal försäljningshjälpmedel till personer 85 år och äldre (ett år tillbaka)	
Kramfors	1540	458	801	330	
Sollefteå	1757	611	632	370	
Sundsvall	6627	1891	3090	1331	
Timrå	1346	332	518	220	
Härnösand	1622	555	809	413	
Ånge	735	239	277	96	
Örnsköldsvik	2564	1106	1635	790	
Förväntad effekt (%)					
Kramfors	75%	75%	75%	75%	
Sollefteå	75%	75%	75%	75%	
Sundsvall	75%	75%	75%	75%	
Timrå	75%	75%	75%	75%	
Härnösand	75%	75%	75%	75%	
Ånge	75%	75%	75%	75%	
Örnsköldsvik	0%	0%	0%	0%	
Förväntad intäkt helår (kr)					S:a tot (kr)
Kramfors	970 200	288 540	65 707	27 070	1 351 517
Sollefteå	1 106 910	384 930	51 844	30 352	1 574 035
Sundsvall	4 175 010	1 191 330	253 477	109 184	5 729 000
Timrå	847 980	209 160	42 492	18 047	1 117 679
Härnösand	1 021 860	349 650	66 363	33 879	1 471 752
Ånge	463 050	150 570	22 723	7 875	644 218
Örnsköldsvik	0	0	0	0	0

Underlag för analys och bedömning vid införande av hjälpmedelsavgifter enligt "Örnsköldsviks modell" för invånare från 20 år och uppåt

Datum 2022-11-29

Deltagare	Carina Magnusson, KFVN Veronica Öqvist, Sollefteå Kommun Emelie Grundel, Härnösands kommun Johan Hjelm, Ånge kommun Jessica Rosdahl, Timrå kommun Anna Böhlenius, Kramfors kommun Malin Sundström, Sundsvalls kommun Nina Axelsson-Frensborg, Örnsköldsviks kommun
Motiv till förändring – önskvärda effekter?	<p>Punkter som talar för:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jämlik avgift över Västernorrlands län • Ökade intäkter • Stimulerar återlämning av hjälpmedel som inte används • Underlättar samverkan och gemensam information till invånare <p>Punkter som talar emot:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ökad kostnad för invånare som använder hjälpmedel • Invånare tackar nej till hjälpmedel trots behov av ekonomiska skäl • Invånaren uppfattar att de köpt hjälpmedlet • Ökad administrativ hantering
Vilka berörs av förändringen?	<ul style="list-style-type: none"> • Alla hjälpmedelsanvändare i Västernorrland, 20 år och äldre • Förskrivare av hjälpmedel, samtliga verksamheter • Avgiftshandläggare, kommunen
Konsekvenser/risk för brukaren	<ul style="list-style-type: none"> • Ökade kostnader • Risk för minskad självständighet, delaktighet och förflyttningsförmåga relaterat till att hjälpmedel väljs bort pga ekonomiska skäl.
Hur stor är målgruppen?	<p>Hyreshjälpmedel (oktober 2022):</p> <p>Kramfors, 1998 invånare Sollefteå, 2368 invånare Härnösand, 2177 invånare Timrå, 1678 invånare Sundsvall, 8518 invånare Ånge, 974 invånare (Örnsköldsvik 3670) Totalt: 17713 (exkl Örnsköldsvik)</p> <p>Köphjälpmedel (nov 2021-okt 2022)</p> <p>Kramfors 1131 Sollefteå 1002 Härnösand 1222 Timrå 738 Sundsvall 4421 Ånge 373</p>

	(Örnsköldsvik 2425) Totalt: 8887 (exkl Örnsköldsvik)
Vilka alternativ har övervägts?	<ul style="list-style-type: none"> • Exkludera personer 85 år och äldre • Ingen förändring
Ekonomiska konsekvenser för patienter/brukare?	<ul style="list-style-type: none"> • Månadsavgift 70 kr (2023) = årsavgift 840 kr. Inget högkostnadsskydd • Vid köphjälpmedel (2023) 109 kr per hjälpmedel. Inget högkostnadsskydd
Konsekvenser, ekonomiska och andra för verksamheten?	<ul style="list-style-type: none"> • Risk för ökade insatser från äldreomsorg och verksamhet enligt LSS om individen tackar nej till hjälpmedel. • Lönekostnader för administrativ personal. • Införande av hjälpmedelsavgifter för personer 85 år och äldre kan också medföra ställningstagande till förändring av hälso- och sjukvårdsavgift (i dagsläget tas inte avgifter ut för personer 85 år och äldre i alla kommuner utom Örnsköldsvik)
Ekonomiska konsekvenser för kommunernas vårdverksamheter?	Förväntade intäkter, se bilaga 1